

Finansiell profil

Dals-Eds kommun 2005–2007

KommunForskning
i Västsverige

Finansiella profiler för Dals-Eds kommun 2005–2007

Syftet med den här analysen är att redovisa var Dals-Eds kommun befinner sig finansiellt och hur kommunen har utvecklats under 2005–2007 i förhållande till övriga kommuner i Västra Götalands län. Detta görs i form av en speciellt framtagen finansiell profil, vars uppgift är att spegla starka och svaga sidor hos den granskade kommunen jämfört med länets övriga kommuner.

Vad är den finansiella profilen?

Utgångspunkten för analysen som presenteras på de följande sidorna är de finansiella profiler i form av polärtdiagram som redovisas i mittspalten på denna sida. De innehåller dels åtta finansiella nyckeltal, dels fyra perspektiv som är viktiga när en kommuns ekonomi analyseras. De fyra perspektiven är långsiktig handlingsberedskap, kortsiktig handlingsberedskap, riskförhållande samt kontroll över den finansiella utvecklingen.

Genom att ta fram tre finansiella profiler för Dals-Ed för 2005–2007 kan man på ett översiktligt sätt fastställa vilken finansiell utveckling och ställning kommunen har haft i förhållande till övriga kommuner i länet. Det är viktigt att poängtera att den finansiella profilen är relativ, vilket innebär att om kommunen redovisar en 5:a i profilen, har man visserligen bland de starkaste värdena för nyckeltalet i det granskade länet, men värdet kan behöva förbättras för att nå t ex god ekonomisk hushållning.

Inledningsvis i denna analys belyses hur de åtta nyckeltal som ingår i den finansiella profilen har utvecklats över tid både för Dals-Ed och för genomsnittet i länet. I avsnittet berörs även nyckeltalen nettokostnadsandel, nettoinvesteringar och borgensåtagande, men dessa ingår inte i den finansiella analysen. Därefter följer en kortfattad analys av hur de fyra perspektiven i profilen har förändrats för kommunen mellan 2005 och 2007. Till sist ges en avslutande kommentar till Dals-Eds finansiella ställning och utveckling de senaste tre åren.

Utvecklingen av några finansiella nyckeltal under perioden 2005–2007

Nettokostnadsandel, jämfört med föregående år

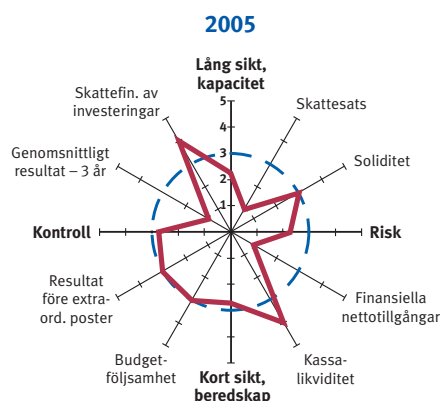
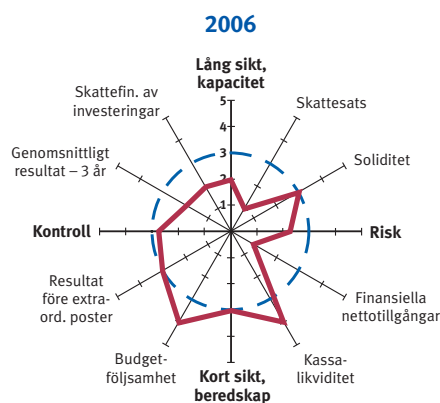
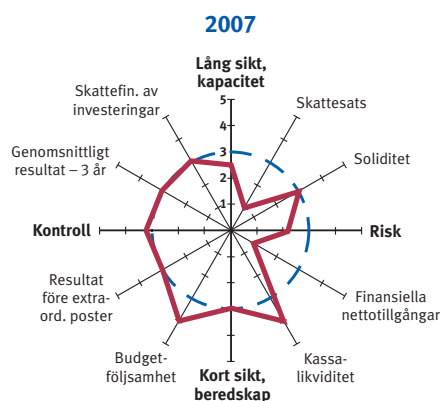
En grundläggande förutsättning för att uppnå och vidmakthålla en god ekonomisk hushållning är att balansen mellan löpande intäkter och kostnader är god. Ett mått på denna balans är nettokostnadsandelen, som innebär att samtliga löpande kostnader inklusive finansnetto relateras till kommunens skatteintäkter. Redovisas en nettokostnadsandel under 100%, har kommunen en positiv balans mellan löpande kostnader och intäkter. När kommunen en nettokostnadsandel på 98% eller lägre över en längre tidsperiod brukar detta betraktas som god ekonomisk hushållning.

När Dals-Eds nettokostnadsandel för 2007 analyseras, framgår det att nettot av verksamhetens intäkter och kostnader tog i anspråk 90,1% (91,4 = 2006 års nivå) av skatteintäkterna. Vidare tog avskrivningarna i anspråk 6,3% (4,2) och finansnettot 1,5% (1,6). Detta innebär att kommunens nettokostnader sammanlagt utgjorde 98,0% (97,2) av skatteintäkterna. Kommunens nettokostnadsandel låg alltså precis på de 98% som generellt betraktas som god ekonomisk hushållning.

Resultat före extraordinära poster

Ett annat mått på balansen mellan de löpande intäkterna och kostnaderna är resultat före extraordinära poster. Detta resultat innehåller alla kommunens löpande kostnader och intäkter och bör i förhållande till verksamhetens kostnader ligga runt 2% över en längre tidsperiod. Detta för att kommunen skall kunna bibehålla sin kort- och långsiktiga handlingsberedskap.

När det gäller resultat före extraordinära poster i förhållande till verksamhetens bruttokostnader redovisade Dals-Ed ett oförändrat resultat under perioden, på 1,5%. Motsvarande genomsnittliga förändring för kommunerna i Västra Götalands län var en försvagning från 2,4% till 1,7%.

Kommunen hade under 2007 ett genomsnittligt resultat, vilket innebar en 3:a i den finansiella profilen, vilket var detsamma som för 2005 och 2006.

Nettoinvesteringar

Med nettoinvesteringar avses investeringsutgifter med avdrag för eventuella investeringsinkomster. I nettoinvesteringar räknas inga försäljningsinkomster in. För att nettoinvesteringarna skall bli jämförbara mellan kommunerna har de relaterats till verksamhetens nettokostnader.

Relateras Dals-Eds nettoinvesteringar till verksamhetens nettokostnader, framgår det att kommunen sammanlagt under 2005–2007 hade en total investeringsvolym som var något högre jämfört med kommunerna i Västra Götalands län. I genomsnitt investerade Dals-Ed för 6,7% av sina nettokostnader per år under perioden, medan det genomsnittliga värdet för länet uppgick till 6,5% per år.

Skattefinansieringsgrad av investeringarna

När den löpande driften har finansierats, bör en så stor andel av skatteintäkterna återstå att större delen av investeringarna kan finansieras med skatteintäkter. Detta benämns skattefinansieringsgrad av investeringarna och 100% innebär att kommunen kan skattefinansiera samtliga investeringar som genomförts under året. Sker detta, kommer kommunen att stärka sitt finansiella handlingsutrymme.

Dals-Eds skattefinansieringsgrad av årets nettoinvesteringar försvagades mellan 2005 och 2006; från 166% till 84%. Det berodde på att nettoinvesteringarna ökade från 8,5 mkr till 17,7 mkr samtidigt som resultatet förbättrades från 3,8 mkr till 5,9 mkr.

År 2007 förbättrades skattefinansieringsgraden något igen, till 123%. Det berodde på att nettoinvesteringarna minskade något, till 15,0 mkr, samtidigt som resultatet försämrades ytterligare något och uppgick till 4,4 mkr.

För länets kommuner i genomsnitt uppgick skattefinansieringsgraden av årets

investeringar till 138%, 135% samt 121% under den aktuella perioden. Det innebar en genomsnittlig skattefinansieringsgrad under perioden på 131%. Den genomsnittliga skattefinansieringsgraden för Dals-Ed uppgick under perioden till 124%, vilket innebar att Dals-Ed i jämförelse med länets snitt låg på en något svagare skattefinansieringsgrad sett över hela perioden.

Vad gäller skattefinansieringsgraden av investeringar, erhöll Dals-Ed i den finansiella profilen en 3:a under 2007. Detta var en försämring i förhållande till 2005, då kommunen fick en 4:a.

Soliditet inkl pensionsavsättningar och löneskatt inom linjen

Soliditet är ett mått på kommunens långsiktiga betalningsberedskap. Dals-Ed hade 2007 en soliditet som var något starkare än snittet i länet. Soliditeten inklusive samtliga pensionsförpliktelser och särskild löneskatt uppgick till 6% jämfört med genomsnittliga 2%.

Under perioden uppvisade Dals-Ed utvecklingsmässigt samma negativa trend som genomsnittet bland kommunerna i länet. Kommunen försvagade sin soliditet med 6 procentenheter, från 12% till 6%, medan länets försvagning uppgick till 7 procentenheter, från 9% till 2%. Den negativa soliditetsutvecklingen förklaras till stor del av att vissa beräkningstekniska grunder och livslängdsantaganden avseende pensionsredovisningen ändrades för kommunsektorn under 2007. Konsekvensen för majoriteten av kommunerna blev att pensionsförpliktelser inom linjen ökade väsentligt.

Poängmässigt fick Dals-Ed under samtliga granskade år en 3:a för soliditeten inkl. samtliga pensionsförpliktelser i den finansiella profilen.

Finansiella nettotillgångar

I måttet finansiella nettotillgångar ingår alla finansiella tillgångar och skulder i balansräkningen som kommunen beräknas omsätta på 10–20 års sikt, nämligen långfristiga fordringar och placeringar,

omsättningstillgångar samt kort- och långfristiga skulder. Nettot av dessa relateras sedan till verksamhetens kostnader för att det skall bli jämförbart kommunerna emellan. Måttet är intressant, eftersom det speglar den finansiella handlingsberedskap som ligger någonstans mellan de kortsiktiga likviditetsmåten och det långsiktiga soliditetsmättet.

Dals-Ed förbättrade under perioden sina finansiella nettotillgångar från –49% till –43%. Detta innebär att kommunens långfristiga fordringar och omsättningstillgångar under perioden ökade i snabbare takt än kommunens skulder. Jämfört med snittet bland övriga kommuner i länet hade Dals-Ed svagare finansiella nettotillgångar. De genomsnittliga finansiella nettotillgångarna i länet uppgick 2007 till –8%. Detta innebär att kommunen fick en 1:a i den finansiella profilen under 2007, vilket var detsamma som för 2005 och 2006.

De finansiella nettotillgångarna i länet förbättrades under perioden från –13% till –8%. Den främsta förklaringen till detta var en genomsnittlig skattefinansieringsgrad av investeringarna på cirka 132%, men det berodde även på att kommunerna under perioden gjorde en hel del realisationsvinster.

Kassalikviditet

Kassalikviditeten är ett mått på kommunens kortsiktiga betalningsberedskap. En oförändrad eller ökande kassalikviditet i kombination med en oförändrad eller förbättrad soliditet är ett tecken på att kommunens totala finansiella handlingsutrymme har stärkts.

År 2005 uppgick Dals-Eds kassalikviditet till 85%. Under 2006 försvagades den något till 84%, för att 2007 förbättras igen till 87%. Den genomsnittliga kassalikviditeten bland kommunerna i länet uppgick de aktuella åren till 64%, 69% samt 78%, totalt en förbättring på 14 procentenheter. Detta skall jämföras med Dals-Eds förbättring med totalt 2 procentenheter. Detta innebär att likviditetsutveck-

lingen i Dals-Ed var svagare än genomsnittet bland kommunerna i länet, dock på en högre nivå.

Dals-Eds likviditetsutveckling innebar att kommunen i den finansiella profilen under hela perioden låg på 4:or.

Skattesats

Ett intressant nyckeltal när en kommuns kapacitet eller potential analyseras är hur hög eller låg skattesats kommunen har i förhållande till övriga kommuner i länet. En låg skattesats utgör normalt en potential att kunna förbättra kommunens resultat via ett ökat skatteuttag.

Dals-Ed hade under hela perioden en primärkommunal skattesats på 23,79 kr. Denna nivå var under 2007 2 kr och 8 öre högre än genomsnittet bland Västra Götalands läns kommuner, som uppgick till 21,71 kr.

Dals-Ed hade alltså under 2007 en klart högre skattesats jämfört med länet. Detta innebar en 1:a i den finansiella profilen, vilket var detsamma som för år 2005 och 2006.

Den genomsnittliga skattesatsen i länet förändrades under 2005–2007 från 21,73 kr till 21,71 kr på grund av skattesänkningar i åtta kommuner.

Budgetföljsamhet

Budgetföljsamheten är ett mått på kommunens finansiella kontroll. Budgetavvikelsen bör ligga så nära noll som möjligt. Den mäts i denna rapport mot resultat 1 eller verksamhetens nettokostnader. Avvikelsen ställs sedan i relation till verksamhetens kostnader för att det skall gå att jämföra kommunerna.

För Dals-Ed uppgick detta mått år 2007 till -0,1%, vilket skall jämföras med 2006, då avvikelsen var 0,4%. Under 2005 redovisades en avvikelse på 1,1%. För länets kommuner i genomsnitt uppgick budgetavvikelsen relaterad till verksamhetens kostnader till 0,9% under 2005, 0,1% under 2006 samt -0,2% under 2007. Det vill säga den genomsnittliga budgetföljsamheten i länet har försvagats mellan

2005 och 2007, vilket inte gäller för Dals-Ed.

I den finansiella profilen låg Dals-Ed på 4:a poäng under 2007, vilket var samma som under 2006, men en förbättring jämfört med 2005, då kommunen fick en 3:a.

Borgensåtagande

Borgensåtagande är en del som bör vägas in när kommunens riskförhållande studeras. Dals-Ed hade under 2007 beviljat borgensåtaganden som var något lägre än snittet bland kommunerna i Västra Götalands län. Relateras borgensåtagandena till verksamhetens kostnader, redovisade Dals-Ed under 2007 ett värde på 39%, medan genomsnittet i länet låg på 42%. Under 2005 uppgick detta mått i länet till 44%, vilket innebar att de genomsnittliga beviljade borgensåtagandena i länet minskade med 2 procentenheter under perioden. Dals-Ed uppvisade en starkare utveckling än genomsnittet i länet. I Dals-Ed minskade borgensåtagandena med 9 procentenheter, från 48% till 39%.

De fyra perspektiven, utveckling 2005 till 2007

Dals-Ed förbättrade under perioden två av fyra perspektiv i den finansiella profilen. Det var långsiktigt kapacitet samt kontroll. De övriga två perspektiven, kortsiktigt beredskap samt riskförhållande, var oförändrade under perioden.

Kontrollperspektivet förbättrades från 2,75 till 3,25 poäng. Det berodde på att poängen för det genomsnittliga resultatet förbättrades från en 1:a till en 3:a och budgetföljsamhet från en 3:a till 4:a. Detta samtidigt som poängen för skattefinansieringsgrad av investeringarna försvagades från en 4:a till en 3:a under perioden. Det övriga nyckeltalet som ingår i perspektivet, resultat före extraordinära poster, var oförändrade under perioden och låg på 3:or.

Den långsiktiga betalningsberedskapen förbättrades under perioden från 2,25 till 2,5 poäng. Anledningen till detta var att det genomsnittliga resultatet gick från en

1:a till en 3:a samtidigt som skattefinansieringsgraden av investeringarna gick från en 4:a till en 3:a. Övriga nyckeltal som ingår i perspektivet var oförändrade, skattesatsen låg på 1:or och soliditeten på 3:or.

Poängen för **riskförhållande** var oförändrat under perioden och låg på 2,25. Inte heller bland nyckeltalen som ingår i perspektivet skedde några förändringar. Skattesatsen samt de finansiella nettotillgångarna låg på 1:or, soliditeten på 3:or och kassalikviditeten på 4:or under hela perioden.

Den kortsiktiga betalningsberedskapen

förbättrades under perioden från 2,75 till 3,0 poäng. Detta berodde på att poängen för budgetföljsamhet gick från en 3:a till 4:a. Övriga nyckeltal låg på oförändrade poäng under perioden. Resultatet före extraordinära poster 3:or, kassalikviditeten på 4:or samt de finansiella nettotillgångarna på 1:or.

Avslutande kommentar

Dals-Ed har under de senaste åren haft kontroll över sin ekonomiska utveckling. Detta är viktigt, eftersom vi redan nu ser tecken på att ekonomin i kommunsektorn kommer att bli ansträngd de närmaste åren. Detta visar sig bland annat i form av ett vikande skatteintäktunderlag som i kombination med en ökad inflation kommer att medföra ett försvagat resultat. Läggs ovanpå detta att utgiftsnivån för olika typer av investeringar i byggnader och anläggningar fortfarande är hög, ser det finansiella läget inför framtiden mer ansträngt ut än på flera år. Kommunen bör därför försöka bibehålla en nettokostnadsandel som helst ligger under 98%. Kan kommunen kombinera en sådan resultatnivå med en balanserad investeringsvolym, kommer Dals-Eds långsiktiga finansiella handlingsutrymme att stärkas. Detta förutsätter dock en fortsatt aktiv styrning, där ekonomin hela tiden ställs mot de ökande verksamhetsbehoven.

En frågeställning som bör följas med vaktsamhet av Dals-Ed och övriga kommuner

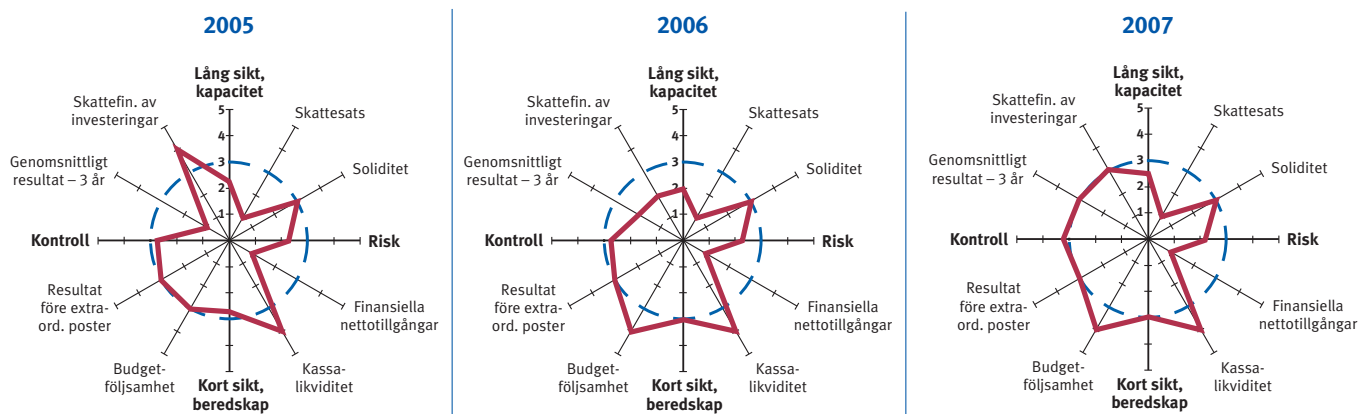
i Sverige är hur pensionsförpliktelserna inom linjen kommer att påverka det framtida finansiella handlingsutrymmet. Varje åtgärd som i dagsläget kan utföras för att minska den finansiella belastningen på kommande generationer bör övervägas.

Finansiella nyckeltal

	2005		2006		2007	
	Västra Götaland	Dals-Eds kommun	Västra Götaland	Dals-Eds kommun	Västra Götaland	Dals-Eds kommun
<i>Verksamheten /skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	92,8	91,2	92,5	91,4	93,7	90,1
<i>Avskrivningar/skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	4,5	5,0	4,5	4,2	4,3	6,3
<i>Finansnetto /skatteintäkter + generella statsbidrag, %</i>	-0,2	1,9	-0,3	1,6	-0,1	1,5
Nettokostnader/skatteintäkter + generella statsbidrag, %	97,1	98,2	96,7	97,2	97,9	98,0
Skattefinansieringsgrad av nettoinvesteringarna, %	139	166	135	84	121	123
Nettoinvesteringar /verksamhetens nettokostnader, %	6	4	7	9	6	7
Resultat före extraordinära poster /verksamhetens kostnader, %	2,4	1,5	2,7	2,1	1,7	1,5
Årets resultat /verksamhetens kostnader, %	2,6	1,5	2,8	2,1	2,9	1,5
Genomsnittligt resultat före extraordinära poster relaterat till verksamhetens kostnader under de tre senaste åren	1,3	-1,2	2,0	0,5	2,3	1,7
Soliditet inkl. hela pensionsskulden och löneskatt, %	9	12	8	11	2	6
Primärkommunal skattesats, kr	21,73	23,79	21,72	23,79	21,71	23,79
Kassalikviditet, %	64	85	69	84	78	87
Finansiella nettotillgångar /verksamhetens kostnader, %	-13	-49	-11	-46	-8	-43
Borgensåtagande /verksamhetens kostnader, %	44	48	42	41	42	39
Budgetavvikelse årets resultat /verksamhetens kostnader, %	0,9	1,1	0,1	0,4	-0,2	-0,1

Finansiella profiler för Dals-Eds kommun . . .

. . . i förhållande till Västra Götalands län

. . . i förhållande till riket

